herpy

GEKKOER

Tarentola annularis

En stor, robust gekko fra de tørre strøkene i Nord-Afrika og Sahel, med mørkkantede hvite flekker på skuldrene og en hale med tydelige ringer. Den er nattaktiv, klatrer på klipper og husmurer og blir omkring 20 cm lang. Noen av rådene om stell bygger på den nære slektningen *Tarentola mauritanica*.

Familie: Phyllodactylidae Engelsk: Ringed wall gecko Tidligere navn: *Gecko annularis* Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**18-20 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-12 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Klippelevende**
Biotop	**Halvørken og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**100 × 50 × 70 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Varmeplass	**30-35 °C**
Temperatur, natt	**18-20 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**2-8**
Inkubasjon	**59-62 dager** ved 30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Tarentola annularis er en av de største artene i slekten *Tarentola*. Voksne dyr blir typisk 18-20 cm inkludert hale, men de største kan nå en kroppslengde på 14 cm fra snute til kloakk og blir da lengre. Kroppen er kraftig, ryggen er dekket av rader med store, ru skjell, og de lange tærne har heftskiver. Bare tredje og fjerde tå har klør. Grunnfargen er grå til lysebrun, og de fleste voksne har fire hvite, mørkkantede flekker på skuldrene, som danner halvringer. Hos ungene er flekkene ofte svake eller mangler helt. Halen er delt i tydelige ringer, som har gitt arten navnet *annularis*, som betyr ringet. Hannen er større enn hunnen og har et bredere hode.

Arten ble beskrevet som *Gecko annularis* av Geoffroy Saint-Hilaire etter dyr fra Egypt. Årstallet har vært omdiskutert, men regnes i dag som 1827. Den hører til familien Phyllodactylidae og har to underarter: hovedformen *annularis* og *relicta*, som lever i Sør-Sudan, det nordvestlige Kamerun og Uganda.

Gekkoen er stridbar, biter gjerne når den blir grepet, og piper når den føler seg truet eller strides om territorium. Den har etablert seg utenfor det naturlige området sitt: ved Ein Gedi i Israel, der den sannsynligvis har kommet via kjæledyrhandelen, og i Florida, California og Arizona. Den må derfor holdes forsvarlig og må aldri slippe ut.

I fangenskap kan arten bli knapt 12 år, og 8-12 år er et rimelig anslag, på linje med *Tarentola mauritanica*. Stell og avl er bare sparsomt beskrevet, og der tallene er lånt fra *T. mauritanica*, står det i teksten.

Utbredelse og leveområde

Arten har en stor utbredelse i det nordlige Afrika. Den finnes fra det sørlige Marokko, Vest-Sahara og Algerie gjennom Mauritania, Senegal, Mali, Burkina Faso og Niger til Libya, Tsjad, Egypt og Sudan. Mot øst og sør når den Sør-Sudan, Eritrea med Dahlak-øyene, Etiopia, Djibouti og det nordlige Somalia samt det nordlige Kamerun og Den sentralafrikanske republikk. I 2010 ble underarten *relicta* også funnet i Uganda. Typelokaliteten ligger i Egypt.

Meldinger fra Sinai og Den arabiske halvøy regnes som feilbestemmelser, og forekomsten på Kapp Verde er usikker og derfor ikke med på kartet. Kartet viser bare den naturlige utbredelsen, ikke de innførte bestandene i Israel og USA.

> **Naturlig utbredelse:** Marokko, Vest-Sahara, Algerie, Libya, Egypt, Mauritania, Mali, Senegal, Burkina Faso, Niger, Tsjad, Sudan, Sør-Sudan, Eritrea, Etiopia, Djibouti, Somalia, Kamerun, Den sentralafrikanske republikk og Uganda.

LEVEOMRÅDE

Gekkoen lever på loddrette flater som klippevegger og murer. I det sørlige Egypt deler den husmurer med den mindre gekkoen *Hemidactylus turcicus*, og i de innførte bestandene i California holder den til på bygninger. Om dagen skjuler den seg i sprekker, og etter solnedgang kommer den frem for å jage leddyr og av og til små øgler.

Utbredelsen strekker seg fra Saharas nordkant over Sahel til det nordøstlige Afrika, så klimaet varierer mye. I det sørlige Egypt vokser hannenes testikler igjen sent på høsten og tidlig på vinteren, når temperatur, daglengde og nedbør synker, og hunnene danner egg fra vår til sommer. Det finnes altså en kjøligere årstid, og eggleggingа hører til den varme halvdelen av året. Temperatur og luftfuktighet på leveområdene er ikke kjent i detalj.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Et par trenger et høyt terrarium på minst 100 × 50 × 70 cm (lengde × bredde × høyde). Arten er stor og svært aktiv, så mer plass er alltid en fordel. Høyden er viktig, fordi gekkoen klatrer.

Innred terrariet som et tørt fjellandskap med en bakvegg av kork eller stein, flate steiner, korkrør og dype sprekker der dyret kan presse seg inn om dagen. Steinene må sitte fast, slik at de ikke kan velte. Sand blandet med litt leire er et godt bunnsubstrat, og en del av det må være så dypt at hunnen kan grave ned eggene sine.

Sett et fuktig skjul med lett fuktig sphagnum eller kokosmold i den kjølige enden. Terrariet må ha god ventilasjon og et tettsluttende lokk, for dyret er raskt og sterkt.

TEMPERATUR

Tallene her er lånt fra *Tarentola mauritanica*. Om dagen skal det være 25-30 °C i terrariet med et varmt sted på 30-35 °C under en lampe, så dyret selv kan velge hvor varmt det vil ha det. Om natten kan temperaturen synke til 18-20 °C, og romtemperatur er ofte nok. En lett senking om natten passer også for avlsdyr.

Gi avlsdyrene en kjøligere periode med kortere dager om vinteren, fordi arten også opplever en kjøligere årstid i naturen. Hvor kjølig og hvor lang den skal være, vet man ikke, og arten kommer fra varmere strøk enn *T. mauritanica*, så senk temperaturen forsiktig. Styr varmen med termostat, og mål med digitale termometre i begge ender. Ligger dyret alltid tett ved varmekilden, er det for kaldt, og ligger det flatt i det kjøligste hjørnet, er det for varmt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Hold terrariet tørt med en luftfuktighet på 40-60 %. Arten lever i tørrere strøk enn *Tarentola mauritanica*, som holdes ved 50-60 %, så den nedre delen av spennet passer fint, også for avlsdyr. Unngå å sprøyte hele terrariet. Fukt i stedet det fuktige skjulet én gang i uken, slik at det er et sted med høyere fuktighet til hudskiftet og til hunnen.

Sett frem en lav skål med friskt vann, og skift vannet jevnlig. Dryss gjerne litt vann på en stein om kvelden, slik at dyret kan slikke dråpene. Sitter det hudrester fast på tær og hale, må det fuktige skjulet fuktes oftere.

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og kan leve uten UVB når den får kalk og D3-vitamin gjennom fôret. Hvor mye UV den får i naturen, er ikke kjent, så UVB er valgfritt. Vil du gi det, bruk et svakt rør for skyggedyr (Ferguson-sone 1) over en del av terrariet, så det er skygge i resten.

La dagslengden følge årstiden med omkring 12 timers lys om sommeren og kortere dager om vinteren, styrt av en tidsbryter. Om natten skal det være mørkt, uten farget nattlys.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

I naturen lever arten av leddyr og av og til små øgler. I fangenskap er insekter nok: sirisser, gresshopper, kakerlakker og av og til voksmøllarver. Insektene må være mindre enn avstanden mellom dyrets øyne. Fôr om kvelden, og ta ut rester neste morgen. Ikke bruk ville insekter, som kan bære parasitter og sprøytegifter.

Fôr voksne dyr annenhver eller hver tredje dag og unger hver dag, som hos *Tarentola mauritanica*, og juster etter halen: er den tynn, skal dyret ha mer, og er den svært tykk, mindre. Pudre insektene med kalk, og gi kalk med D3-vitamin én til to ganger i uken. Hunner som legger mange egg, trenger ekstra kalk.

Arten er rovlysten og tar mindre øgler, så den må aldri holdes sammen med små gekkoer eller andre mindre krypdyr.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Gekkoen er robust og stridbar og ikke et dyr for håndtering. Den biter gjerne hvis den blir grepet, og piper når den føler seg truet. Ta aldri tak i halen, og gi nye dyr et par uker i fred til å falle til ro.

Hanner må ikke holdes sammen. Hannen kaller med lange rekker av rop, og hunnene svarer med korte enkeltlyder. En hann kan gå sammen med én eller flere hunner, og hunnene forsvarer eggleggingsstedet sitt. Hvor godt det går på lengre sikt, er ikke kjent, så gi rikelig med skjul, følg med på bitt og skrammer, og vær klar til å skille dyrene.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannen er større enn hunnen og har et bredere hode, og alle kroppsmål er større hos hannene. Som hos de fleste gekkoer ses hannens hemipenislommer som to buler under halerota. Alderen ved kjønnsmodning i fangenskap er ikke kjent.

Størrelsen på hunnen betyr noe for kullet: Hunner under 9 cm fra snute til kloakk legger bare ett egg om gangen, mens større hunner ofte legger to. Vent derfor til hunnen er fullt utvokst og i god hold før hun settes i avl, for eggene krever mye kalk.

PARRING

I naturlig dagslys legger hunnene egg fra slutten av mars til slutten av august. Sammen med syklusen i naturen tyder det på at en kjøligere vinterperiode med kortere dager er nyttig, men det finnes ingen faste tall for den.

Hannen kaller, nærmer seg hunnen og biter seg fast i skjellene ved øret hennes. Deretter legger han kroppen over hennes og fører halen inn under hennes. Paringen varer 20-60 sekunder, hvoretter han bytter side og parer igjen. En paringsvillig hunn løfter halen. Følg med på de første møtene, og ta hannen ut hvis hunnen får skrammer.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger 1-2 egg om gangen, i gjennomsnitt 1,67. I terrariet legger hun 2-8 kull i løpet av en sesong med 18-29 dagers mellomrom, i gjennomsnitt 23 dager. Eggene er blant de største i slekten *Tarentola*, omkring 18 × 16 mm. Hunnen graver dem ned i sanden og forsvarer stedet.

Gi hunnen et dypt, lett fuktig eggleggingssted med sand hun kan grave i, og rikelig med fôr og kalk hele sesongen. Ta eggene forsiktig ut uten å vende dem, og stopp avlen hvis hunnen går markant ned i vekt.

INKUBASJON

I perlitt i plastbokser ved 30 °C og 85-90 % luftfuktighet klekker eggene etter 59-62 dager. Ved 27-30 °C tar utviklingen lengre tid enn hos de andre *Tarentola*-artene, så ved lavere temperatur må du regne med mer enn to måneder. Eggene utvikler seg i tørt substrat, men ikke i fuktig, så hold substratet forholdsvis tørt og boksen lukket med små lufthull, slik at lufta inne i den blir fuktig.

Temperaturen kan påvirke kjønnet. Hos flere *Tarentola*-arter gir 27-30 °C bare hunner; det bygger på 81 egg. Temperaturavhengig kjønnsbestemmelse er ikke bevist for denne arten, så du kan ikke regne med en jevn kjønnsfordeling.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene måler 3-4 cm fra snute til kloakk og har en hale på 3 cm. De veier 1,1-1,5 g ved klekkingen. Hold dem i små bokser med tørkepapir, et par skjul og et fuktig skjul, og gi små sirisser pudret med kalk.

Ungenes vekst, og når de kan holdes sammen, er ikke kjent. Vei dem jevnlig, og del dem hvis en henger etter eller blir bitt.

Helse og vanlige feil

Rådene her gjelder store, klatrende gekkoer generelt. De typiske feilene er:

- For lite kalk og D3-vitamin, særlig hos hunner som legger mange egg. Det gir bløte knokler og skjelving. Pudre fôret, og gi ekstra kalk i sesongen.
- Bitt og skrammer når dyr holdes sammen. Arten er stridbar, så skill dyrene ved uro.
- Hudrester som sitter fast på tær og hale, fordi det mangler et fuktig skjul.
- Vedvarende vått bunnsubstrat og dårlig ventilasjon, som gir mugg og hudproblemer.
- Rømming. Et dyr som slipper ut, kan komme til skade, og i flere land har arten etablert seg i naturen.

Et friskt dyr har klare øyne og en fyldig hale. Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.